

DAVOR MARTIĆ

LOVIŠTE
MARJAN

LOVIŠTE MARJAN, Davor Martić
IZDAVAČ: Slobodna Dalmacija d.d.
ZA IZDAVAČA: Srđan Kovačić
UREDNIK: Robert Žaja
UREDNIK BIBLIOTEKE: Igor Pupiće-Vurilj
RECENZENT: Prof dr. sc. Zdravko Janicki
LEKTURA: Ivo Aračić
FOTOGRAFIJE: Stanko Karaman, Petar Matković, Muzej grada
Splita, fotodokumentacija Lovačke udruge Split i Slobodne Dalmacije
GRAFIČKA PRIPREMA: Siniša Bebić
TISAK: Slobodna Dalmacija d.d.

*CIP - Katalogizacija u publikaciji
Sveučilišna knjižnica u Splitu*

UDK 639.1(497.5 Split)(091)

MARTIĆ Davor

*Lovište Marjan / Davor Martić ; <fotografije
Stanko Karaman, Petar Matković>. - Split : Slobodna
Dalmacija, 2004. - 120 str. : ilustr. (djelomice u bojama) ;
24 cm - (Dobra kob)*

ISBN 953-7088-05-7

ISBN 953-7088-05-7

DAVOR MARTIĆ

LOVIŠTE
MARJAN

SPLIT, 2004.

SADRŽAJ:

PREDGOVOR	9
I. POGLAVLJE	11
Biljni i životinjski svijet	11
Hram božice Dijane (lat. Diana)	13
Lovački mitovi i legende	15
Sv. Hubert kod splitskih lovaca	15
Povratak Dijane	19
Nazivi	20
Marjanska flora	21
Pošumljivanje krša	23
Ograđivanje Marjana	28
Udomljivanje prvih fazana	30
Na Marjanu tisuću fazana, zečeva i jarebica	32
Pernata divljač niskog lova	34
Jarebica kamenjarka - grivna (<i>Alectoris graeca Meisner</i>)	34
Fazan (<i>Phasianus colchicus L.</i>)	44
Dalmatinski rasadnik divljači	48
Pernata divljač krupnog lova	50
Američki divlji puran (<i>Silvestris gallopavo</i>)	50
Dlakava divljač sitnog lova	64
Obični zec (<i>Lepus europaeus</i>)	64
Divlji kunić (<i>Oryctolagus cuniculus L.</i>)	69
Dlakava divljač krupnog lova	71
Srna (<i>Capreolus capreolus L.</i>)	71
Prosvjedi zbog šteta	84
Varošani traže odštetu u Beogradu	84
Hajka na fazane i kosove	85
Ostavka lovačke uprave	88

Obnovljen fond fazana	88
Potamanjeno 500 kunića "rupaša"	88
Sagrađeno 250 pojilišta	89
Trovanje grabežljivaca	89
Marjanski lovovi	89
II. POGLAVLJE	97
Prvo lovačko udruženje u Splitu	97
Regalni lov u Dalmaciji	97
Krivolovci prorijedili divljač	98
Zakon o lovu iz 1935. godine	100
Srnjak napao ženu i dijete	100
Zečevi se opet namnožili	101
Djetelina sačuvala divljač	102
Lovci u Društvu "Marjan"	102
Raspuštanje jarebičnjaka	104
Zečevi nestali 1958. godine	106
LITERATURA:	106
Domaći izvori	106
Autorovi radovi	106
Časopisi i listovi	106
Publikacije	108
Ostalo	108
Strani izvori	108
MARJAN 2003. GODINE:	109
Poslije 80 godina od prvoga udomljivanja	110
Fazani poletjeli na Marjanu	110
Naglasci iz dnevnih listova	112

Knjiga "Lovište Marjan" predstavlja svojevrsnu kronologiju tradicije, svjetonazora, lovnih običaja i prava ne samo divljači već i ljudskih sudbina. Premda je po naslovu tematika predodređena kao lovačka, to je tek privid koji se iščitava s korica. Ova "priča" nije ograničena ni prostorno ni vremenski samo na Marjan. Zato ova knjiga ima i svoju dublju dimenziju koju će, kako lovni, tako i lokalni poznavatelji prilika lako iščitati među redcima. Naime, Marjan kao "... golo brdo i samotna planina ponad Splita...", ovdje je poput svjetionika koji svjetlom sveukupnog promišljanja i truda časnih prethodnika (koji su u lovstvu Hrvata vrijedno radili i ostavili traga) diljem hrvatskog tla osvjetljava skrivene prostore i zaboravljena vremena, bitna za lovačku tradiciju. U tom smislu su marjanska divljač i njeni usponi i padovi Martiću svojevrsan "fil rouge" kojim je povezo u "pitku" cjelinu sve prostorno i vremenski udaljene dijelove priče.

Martićev tekst nosi u srži i poučnu komponentu, bilo da govori o vrstama divljači koje su jedna drugu smjenjivale u istom staništu, bilo o ljudima i događanjima vezanima za Marjan. Na taj način "prošao" je kroz Kraljevinu, socijalizam i stigao do naših dana, uspješno izbjegavajući hladni kronološko-dokumentarni stil. Zahvaljujući arhivskoj građi, osobnom "marjanskom" iskustvu, mirisu Mediterana i temperamentu njegova čovjeka, Martić je ovim tekstom pokazao i dokazao da "... Marjan nije prohujalih godina bio golo brdo, a, bogme, ni samotna planina..." već je "... proživio svoj život, zasićen mediteranskim suncem, pticama i životinjama koje ga krase dugi niz godina."

Pomnom čitatelju će se nakon ovoga taksta nametnuti pitanje bez odgovora: što je s ostalim hrvatskim Marjanima? Eto, i u tome je vrijednost knjige "Lovište Marjan".

Prof. dr. sc. Zdravko Janicki, predstojnik Katedre za lovstvo, biologiju i patologiju divljači Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

U Zagrebu, prosinca ljeta Gospodnjeg 2003.

PREDGOVOR

Marjan, golo brdo i samotnu planinu ponad Splita grada opjevali su pjesnici, pisali o njemu pisci, nekada, davno.

No, Marjan nije prohujalih godina bio golo brdo, a, bogme, ni samotna planina. On je proživio svoj život, sasićen mediteranskim suncem, pticama i životinjama koje ga krase dugi niz godina.

Stoljeća stalnog čovjekova djelovanja napravila su od našega Marjana pravo europsko čudo, lovački raj s mnoštvom raznolike divljači, temeljac cjelokupnoga dalmatinskog lovstva. A onda se taj gordi i ponositi Marjan snuždio pred betonskim zidom koji mu je nametnuo čovjek s urbanizacijom.

Nakana da ispričam priču o splitskome divu rođena je u meni davnih godina, još dok sam kao 15-godišnjak pribivao na Marjanu, u društvu fetivih splitskih lovaca. Malo tko znade da je Marjan bio lovište starih Splicišana, težaka i sitnih obrtnika, kovača, kolara, stolara, trgovaca, koji su lovne dane provodili loveći na južnoj marjanskoj strani, Mejama i Bambinoj glavici.

Grupa fetivih splitskih lovaca (slijeva) Duje Krstulović, braća Frane i Vicko Matošić, Vjekoslav Radovniković, Ante Koceić, Dinko Martić i Vinko Boljat (1980.)

Davor Martić rođen je u Splitu. Završio je klasičnu gimnaziju "Natko Nodilo", a potom Pravni fakultet.

Nakon jednoipogodišnjeg honoranog rada zaposlio se 1971. godine u "Slobodnoj Dalmaciji".

Dugo godina radio je kao novinar u Gradskoj, Dalmatinskoj i Unutarnjopolitičkoj rubrici, a potom je bio urednik tih dnevnih redakcija. S mjesta urednika Dalmatinske redakcije početkom 2003. godine prešao je na rad u redakciju časopisa za lovce, ljubitelje pasa i prirode "Dobra kob", čiji je osnivač i glavni urednik. Pisao je i u "Nedjeljnoj Dalmaciji".

Bavi se lovstvom od svoje 16. godine, nast

„Ovljavući obiteljsku tradiciju. Do 1994. godine surađivao je u "Lovačkom vjesniku". Pisao je i uređivao rubriku "Lov" u nedjeljnom prilogu Vikend koktel "Slobodne Dalmacije".

Bavi se proučavanjem povijesti hrvatskog lovstva, lovačkih običaja i etike, objavivši o tome brojne stručne članke i polemike.

Napisao je knjige *Lov na kamenu* (2001.), *Jadranski otoci morski gateri* (2001.) i *Njegov lov prepelica* (2003.).

Koautor je *Lovačkog poučnika* (2003.) i *Lovačkog leksikona* (2002.).